

LB 13

Lepota besede 13

Izbrani prispevki udeležencev literarnega natečaja

Lepota besede 2018

Izbor besedil: Samo Dražumerič

Črnomelj, november 2018

LEPOTA BESEDE 2018

Na letošnji natečaj se je prijavilo štiriindvajset literatov. Število sodelujočih se je nekoliko zmanjšalo. Tudi letos med prispelimi teksti prevladujejo pesmi (petnajst), malo je proznih zapisov (trije), trije sodelujoči pišejo tako pesmi kot prozo, dva udeleženca pišeta skeče in eden piše aforizme. Z organizatorji smo se odločili, da v knjižno izdajo uvrstimo vsaj en prispevek vsakega sodelujočega avtorja (pri proznih zapisih in skečih gre zaradi dolžine običajno za izsek iz teksta).

Večino prispelih pesmi bi lahko označili kot začetniške, ki se lovijo tako vsebinsko kot oblikovno. V teh pesmih je zaznati uporabo dokaj plehkega jezika in ozkega besednega nabora. Pri ostalih pa se začuti, da pisci delujejo v literaturi že daljše obdobje, so večji uporabe jezikovnih in pesniških prvin. Tem ustvarjalcem vsekakor svetujem, da se odločijo za samostojno publikacijo.

Prozni teksti so večinoma prekratki, da bi dosegli dolžino kratke zgodbe. V nevezanih besedilih sem pogrešal razvoj dogajanja, podrobnejšo osvetlitev oseb, jasnosti pri podajanju zgodbe ... Kar nekaj tekstov je pisanih v belokranjskih narečjih. V tovrstnih zapisih pogrešam jezikovno doslednost. Bralca nedodelan zapis lahko zmoti v tej meri, da s težavo sledi časovno prostorski komponenti zapisa.

Dramski teksti so dokaj nedodelani, teme so vzete iz vsakdanjega

življenja. Po dolžini jih lahko opredelimo kot skeče.

V ožji izbor sem izbral tri avtorje pesmi. Njihove pesmi vsekakor izstopajo glede na ostale tekste. Avtorji so večji uporabe umetniškega jezika, pozornega bralca takšne pesmi lahko vzpodbudijo k poglobljenemu razmišljanju.

Vsem udeležencem literarnega natečaja Lepota besede 2018 želim obilo trdega dela, veliko branja, razmišljanja in kritičnega mišljenja. Temelji jezika so toliko trdni, kolikor globlja so razmišljanja literatov.

Iskrene čestitke in še obilo literarnih snovanj želim!

Samo Dražumerič

Onkraj miselnosti,
se čuti napetost.

Pritisk
ne jenja,
z vsakim vdihom
je močnejši.

Slutnja
visi na nitki,
vedno bolj
jo vleče
v osrčje.

Ožgana krila
se ne zmorejo
dvigniti v višave,
v ušesih zazveni
Ikarjev jok.

Jožica Kapele

Zasledujejo me
podobe davnine.
Skrivam se
v množici,
upajoč,
da me prezrejo
in svoje dlani
položijo
komu drugemu
okrog vratu.
Zaman so upi.
Zvečer potrkajo
na mehko
srčnih prekatov,
brez povabila vstopijo
in zasužnjijo naročje,
ki jih ne zna zavrniti.

Jožica Kapele

Odnašalke trpkosti

Solze.
Zalivalke bolečine
rade navlažijo oči.
Mehčajo,
so odnašalke trpkosti.
Postanem lažja,
se umirim.
Z njimi pustim
marsikaj težkega
za sabo.
Odgrenijo dušo.

Marija Baj

Varna

Precejam tišino
skozi sito večera.
Med spomini
iščem sliko,
ki presega temo.
Preselim se v dlani
davnega časa.
Tam se počutim varna.
Odženem bolečino.
Občutek sreče objema.

Marija Bajt

Veronikin prt

na statvah spominov
v tihem žalovanju
brezdomovinec
te skrivam

z menoj si
tvoj dotik je več kot tisoč drugih
rezljaš mi z bodečo mrežo srce

solzo zapišem v pesem

hodim v davnih dedovih čevljih
z lakoto in žejo po selitveni poti
amerika
bolečina zaliva oči

iz lanenih vlaken vozljam ljubezen
na preprogo iz tisoč in ene noči

za tebe sem jo stkala pod krošnjami belih brez

poletiva v svoboden dan

nevihta smrti obliva tvoj svet

za vedno ostajaš pri meni
z lanenim prtom ti brišem potno čelo
na njem odtis obličja

prekrijem še svoj obraz

po smrti diši
pokopljem vaju v sebi
moj ded
in tebe
mimobežnik

Rezka Povše

Obljubljena dežela

na begu gosta jata ptic selivk

bolečina nabreklih peruti
goli mladiči
stiske in skrbi
roparski jastrebi

karavana v brezkončnem labirintu
hiti iz razdrtih gnezd

upanje je razpeto na zenitu neba
v mežikanju noči brez zvezd

na obrobju obzorja
drevo hrepenenja
raj za
begajoče ptice
zavetje obljubljenе dežele

Rezka Povše

Iskanje (odlomek)

Vse življenje ljubi gledališče, opero, knjižnice, muzeje ... To so za njo svetišča, kjer skupaj nekaj doživljamo. Včasih se ob tem nasmejemo, drugič smo žalostni in se celo zjokamo, a vendar smo notranje potešeni. Največ življenja skuša vdihniti malenkostim. Je vzdržljiva, zna si odpuščati in pomirjena je sama s seboj. Še vedno išče princa na belem konju.

Berta Logar

Beli človek

Roman o univerzalnem bivanju (odlomek)

Uvod

Na majhnem planetku na drugem koncu galaksije sta živele dve rasi. Imenovali so se beli in črni ljudje. Beli ljudje so živeli v eni sami veliki državi, ki je segala čez cel planet, izjema je bila samo mala državica, kjer so lahko živeli še črni ljudje. Razlikovali so se le po barvi las.

Država belih je imela razvito tehnologijo, njihovi otroci hodijo v dobre šole in lepo skrbijo za starejše in onemogle. Državo belih je vodil nekdo, ki je vedno imel naziv Doktor, kar je pomenilo Vodja ali vodilni. Ni bilo drugih ljudi na oblasti, a je vsak doktor vedno po skrbnem premisleku izbral naslednika na oblasti. Doktor je bil vedno prva in zadnja avtoriteta, bilo je tako, kot je določil. Doktor je v govoru na začetku leta povedal vsa navodila za delo in življenje vseh ostalih, če pa je še kašen državljan imel svoj predlog ali idejo, je moral to Doktorju pisno sporočiti. Doktor je predlog sprejel ali ovrzel.

Marjetka Lekše

Popolnosti

Ljudje radi grajamo svoje napake na drugem modelu.

Zdi se mi, da je ravno to, da nihče ni popoln, popolno.

Potrebno znanje

Ni nam potrebno samim pojesti vsega, kar si skuhamo. Ni nam potrebno pojesti vsega, kar nam kuhajo drugi.

Petra Kampl Petrin

Prebujajoča noč

nočni popotnik
se vrača domov
na nebu se bude
bele lise novega dne

po mračni cesti hite
prve samotne postave
mestnega prebujenja

srečujejo se vsak dan
a se ne poznajo

kot slepi in nemi
drug mimo drugega
hite v neznanu

Anica Vidmar

135.

Poslušam tišino. Le noč,
zvezde nad mano.
In mir.

Čakam,
da nekdo vstopi vanjo,
da se morda
med listje drevesa
pikrade veter
in zazveni tišina.

Čakam,
poslušam tišino.
Telo zadrhti, potem
v meni zazveni
milina poletne noči.

Anica Perme

Pesem Enosti

Sozvočje najinih duš je pesem
Enosti.

Jo slišiš, kako blago zvenijo nje
akordi?

Pusti jo, naj poje,
naj boža najine svetove, da bo
sijalo prijazno sonce.

Antonija Amon

Krog

Poslednji šepet, v ustih leden,
debel oguljenih dah sproščen,
sonca okus zapoznelih poldnevov,
lebdečih odtenkov, odhoda puščenih spevov.

Listi zeleni osušelo napeti
padali v času so svojem zadeti,
zlomljenih vratov v poslednjem so letu
skubili dom, v vej ostankov zapletu.

Pa mehko odejo so svilnato stkali,
listi opojni, lističi mali,
z zemljo se prhko skupaj stopili,
v njeno se bistvo se v njo spremenili.

Liščevja šumljanje,
preprog prhutanje,
korakov odjek v zrakovem vonju,
ko večni topot so v časovnem konju.

Mladen Babič

Iščem rimo

Asonanca mi je tuja.
Rime obožujem,
jih v oblake kujem.
Še muzika je bolj vesela,
če se rima je na noto ujela.
Za proslave in zabave
so rimače prave.
Nagrade gor ali dol,
najljubši mi je rokenrol.
Vse po modi se ravna,
vse je v metafore zavito,
bistvo v celofanu skrito.
Sive celice kravžljaj,
in ugani, kaj je kaj!
Spet in spet
narobe svet,
še poezija ni več ta
kakor včasih je bila.

Sonja Albina Štraus

Ko boš некоč odšel

Ko boš некоč odšel,
naredi to tiho brez pozdrava,
saj prerasla sva čas slovesa.

Ko boš некоč odšel,
odidi z nasmehom,
v telesu
naj ne bo nobene bolečine.

Ko boš некоč odšel,
prosim ponesi s seboj
vse sledi obstoja,
meni pusti le spomine.

Slovo usoda piše,
žalost srce greje,
vem, da nikdar več
ne bom ljubila kot некоč!

Katarina Ogulin

Dolgoletne sanje

Prijetno utrujena sedim na skali,
na obrazu kaplje potu,
vzhičena od veselja,
s širokim nasmehom
delim iskrive poglede s pohodniki,
skupaj smo osvojili vrh Očaka.

Modrina nad nami,
pred nami
ožarjene mogočne skalnate pečine,
pod nami globoki prepadi,
strmali, zelene doline,
v daljavi obrisi mest in vasi.

Pogled seže vse do morja,
kjer z nežnim dotikom
zemlja poljublja oboke neba.

Vrvež žubori,
vrisk, smeh v dolino odmeva,
ob izpolnjenih sanjah
najraje vse bi objela.

Anica Mušič

Utrip življenja

IZ TEME SE V VEČNOST
RODIMO,
z vzdihom na svet si želimo,
da življenjsko modrost
osvojimo,
še preden za vedno zaspimo.

Prihodnost si z delom gradimo,
z znanjem sedanost častimo,
v knjigah usodo krojimo,
RODOVOM SLEDOVE
PUSTIMO.

V srcu se poslovimo,
v mislih vsem odpustimo,
v svetlobo se potopimo,
POMIRJENI SVET ZAPUSTIMO

Z dejanji se proslavimo,
ljubezen, dobroto delimo,
na prijateljstvo ne pozabimo,
V SPOMINIH DALJE ŽIVIMO.

Ivana Jana Cvirn

Vnuku

Kolikor je zemlja soncu,
to si meni ti,
kolikor je mesec noči,
to si meni ti,
kolikor je polje cvetju
to si meni ti,
kolikor je gozd planini
to si meni ti,
kolikor je voda zemlji,
to si meni ti.
Kolikor je ptica nebu,
to si meni ti,
zato srečno rasti, moj najdražji
ti.

Mira Vladič

Brige i problemi s koledarom!!??

Zala: (sedi za mizo, na kateri ima polno koledarjev, beležk, tablico in pametni telefon, ter prijema v roke zdaj enega zdaj drugega in vzdihuje): Joj, joj, kako bom to zdaj vse vred spravla!!?? Vsak dan si v jutro prvo skuham kavo i danes sem zaspala. Bože moj, Mare bo glih zdej leti, kaj ču ja naredit. A baš i ne morem še dobro mislit. Zaspala sem i nisem si ni kave popila.

Mara: Zala, kaj ti je, ke je kava? Ja sem pršla tako ko sako jutro, ti še nisi ni oblečena, frizura – ko da ti je petardo razneslo v glavi ... a kje ja kava?

Zala: Moja Mare, ja sem ti zaspala.

Mara: Zala, a kam si zaspala, kaj si za v penzijo zaspala. Moja Zala, deni džezvo i skuhaj nam kavo, tako ko saki dan, da ti povedam, kaj je novega, kaj sem glih zdej čula, ki sem mleko oddala.

Mojca Mežnaršič

Prvič – zadnjič

Med prideš–greš razpet je lok
življenja,
med prvič–zadnjič naša
doživetja
odražajo čas bivanja, početja;
ko moj lok tone, drugemu se
vzpenja.

Da sem je čudežni slučaj
narave,
kar sem, je tisto, kar so dala
leta,
le malo časa se mi še obeta,
odhod je temna slutnja brez
najave.

Živeti je sprejemati, dajati:
se marsikaj zgodi brez naše
volje,
sprejeti, kar ponuja čas, okolje,
razdajati se kakor dobra mati.

Od nekdanj je ustaljen tok
življenja,
otročstvo, šolanje, mladost,
iskanje,
družina, delo, skrb,
premagovanje,
težobe bivanja in čas zorenja.

Zgodi se tudi, kar si ne želimo,
imeti um, obvladati razmere,
imeti moč premagati ovire,
pripravljenost, da tudi s tem
živimo.

Nikoli nad življenjem ne
obupaj,
ni drugega kot to, ki ga živimo,
verjeti, da bo šlo vse hudo
mimo,
da bo šlo le na bolje, upaj,
upaj!

Ivan Hrovatič

NU ANE, NU

V naši vasi sta živela mož in žena. Bila sta skladen par, predvsem, ker je bila ona bolj tihe in nežne narave, pa četudi v lastno škodo. Imela sta kmetijo in kupila sta si tudi traktor.

Jože ga je pral in nasploh je stroje cenil bolj kot ljudi. Neredko se je zgodilo, da je traktor s priključkom odpeljal na njivo in ga tam postavil v hlad ali zavetje. Delo, ki bi ga opravil s strojem, pa je opravila žena Ane, dokler je on kaj brkljal okrog stroja.

Tako je bilo spet nekoč vroče poletje in Jože je rekel svoji Ani:

»Nu Ane, nu, gremo doli v Loko, pa boma krmo obrnila. Traktor i grablje bom ja doli pripelal, da bojo ljudi misleli, da gremo ž njim obračat. Pole ga bom pa v ladovino porinil, da se ne bo pregrel. Ti pa hoj za manu peš, saj ni tako daleko.« in Ane je vzela lesene grabljice, pa je šla za njim. Dokler je prišla do Loke, je bil Jože na hitro skočil še v Kolpo, da se je malo ohladil, zategadelj, ker je bilo res peklenško vroče in sonce na sredini svoda. Traktor je bil globoko v senci in tam se mu ni moglo nič zgoditi.

Lidija Basarac

Nevihta

V nežno modrino neba
bežijo beli oblaki,
kot ovce preko pašnika.
Mečkajo svetle obraze,
spreminjajo oblike
svojih nedolžnih duš.

Bežijo.

Sivina na nebu
razpira nevidno roko,
guba čelo kot otrok,
ki bo zdaj zdaj zajokal.

Iz daljave odmeva grmenje.
Pritajena sapa
upogiba stebela zrelih trav,
igra se z listi dreves,
boža cvetove rož.

Čričkovo petje pojenja.
Veter prinaša hlad.

Sivino je pogoltnil črni oblak.

Gmota zatemni nebo,
bruha strele na vse strani,
blisk za bliskom
poka in grmi.

Nebo zajoka.

Tanja Košar

Razkošje

Bom kdaj mislila drugače?
Mogoče. Toda danes je dan,
ki ga hočem ujeti le zase.

Stopam po polju cvetja,
želim ujeti sanje,
utrpati zvezde z neba.

Z bosimi nogami
blodim po rosni travi.

Razkošje rožnate poljane
me objame, napolni
s čudovito lepoto.

Začutim njen dih in
spokojnost njene bližine.

Alenka Mežnaršič

Je kot ljubezen

Ljubim ta maj,
ko grejejo žarki z vesolja,
na nas siplje svetloba
prastare podobe onostranstva.

Ljubim moj maj dehteč,
ves v rožnatempletu odet,
mladostna vsa lepota zažari,
ko opoldan v bleščavi zvon doni.

In ta vonj v maju
je kot ljubezen, ki žarki jo presevajajo,
in ko riše plamen z ognjišča zvezd,
zapoje pesem – osvetljuje svet.
Utesnjenost srca zajema me vsak dan,
skozi mene curljajo odhajajoči dnevi
in ti prinašaš v moj spomin
čudovite kapljice, da bi mogle
dati smisel dnevu.

Mnogo preveč sveta vidim vsak dan,
ki vse preveč utruja moje misli,

in ko se ozrem nazaj, voljan sledim temu glasu,
da je življenje vredno živeti.

In jaz?
Ostajam sam.

Nace Mervar

Beseda

Beseda kot beseda,
tisočkrat izgovorjena.
Besede, besede ...
Tiste: sladke, grenke,
ljubeznive, prostaške,
resnične, zlagane ...

Besede, gole besede,
brez teles,
brez oblačil, samo izgovorjene.
Pa vendar zaradi njih
toliko gorja, toliko vojn.
Beseda, ki je meso postala.
Rodilo se je sovraštvo.

Terezija Balaževič

Mož in žena grabita seno (odlomek)

Ona: Čuj Joža, kaj imaš britvo pri sebi?

On: Imam.

Ona: Daj mi jo, da napravim temu konec. To je več preveč!

On: Kaj to bi mi napravila po tridesete lete i vavek sm te imel rad. Nisem bil vavek dobr i napil sem se včasu. Varal te pa nism magar sem imel prilike iše i iše. Ja bedak sem se zate šparal, znaš, da mi je sda žal. Tepel te tudi nisem, one par klafut pa bi izdavna več lahko pozabila. Pa da sem te pokrivem dužil, da si bila z drugim glih tako. Znam, da se ti z onem ne bi nikdar spečala. Ne znam, kaj mi je bilo, pa saj sem ti se več stopot opravičil. Ako ti je več zame segli, pomisli na deco, se življenje jim boš zablátila. Kako lepe vnukinje mamó! Pa se jih bodo fanti izogibali, ke se bojo bali, da bi si ob prve prilike prerezale žile! Kaj to bi napravila!!!

Žena zadržuje smeh.

Ona: Daj mi britvo!

On: Ne dam ti je. Samo si ti s temi keramičnimi zobmi pregrizni žile, ja ti britve ne dam! Dragi so bili ti zobi, ja bedak sem ti plačal, sda mi tako vračaš!

Ona: Kakovi zobi, kakov žile, lepo te prosim, daj mi več jempot to salamensko britvo, da si izpodrežem kurje oko!

Terezija Lovrin

V tem svetu

V tem propadlem svetu
mrtvih barv
vse besede so moje tihe
in vse je okoli mene tako ...
tako nerealno, temno.

In ko v temu vrtu
mrtvih
in bleščečih zvezd stojim ...

Osamljen sem,
brez prijateljev,
se čutim ...
pozabljen v tej temni noči.

Stojim kot kamniti kip,
pozabljen,
a zaspani veter piha
po poljih rdečih vrtnic ...

In ko enkrat spregovori tišina,
vidim,

solze se tvoje
tiho sprehajajo in lomijo.

V tem trenutku
občutim nekaj čudnega v sebi
kot da je vse realno in
nerealno
zdaj, v tej zemlji ljubezni ...

Ivan Korponai

Lepota besede 2018

Izbor besedil literarnega natečaja

Izdala:

JSKD OI Črnomelj in Knjižnica Črnomelj

Izbor besedil: Samo Dražumerič

Oblikovanje: Gorazd Petrovič

Tisk: DEMAGO print & design

Naklada: 150

Črnomelj, november 2018

Izid knjižice sta omogočila Javni sklad RS za kulturne dejavnosti
in Občina Črnomelj.

Jskd

OBMOČNA IZPOSTAVA ČRNOMELJ

Ul. Mirana Jarca 20

8340 Črnomelj

07/30 61 190

oi.crnornelj@jskd.si, www.jskd.si

KNJIZNICA

ČRNOMELJ

Ulica Otona Župančiča 7

8340 ČRNOMELJ

Telefon: 07/ 30 51 364

knjiznicacrn@crn.sik.si

www.crn.sik.si